

מטעמי תורת זילים

פרשת לך לך – תיקונו של יצחק אבינו

הקב"ה בישר לאברהם כי הוא עתיד להוליד בן שימשיך את זרעו, שנאמר "ויאמר אלהים אצל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמת את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו" (בראשית יז, יט) והוסיף לומר "ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת" (בראשית יז, כא). וכך אכן היה שנאמר "וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דבר: ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקנו למועד אשר דבר אתו אלהים: ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק" (בראשית כא, א-ג). וכאשר גדל יצחק, הקב"ה ציוה את אברהם לעלות אותו עולה שנאמר "ויאמר קח נא את בנדך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המצרים והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך" (בראשית כב, ב).

ויש להבין, מדוע אחרי שהקב"ה הודיע לאברהם אבינו כי מיצחק יהיה לו זרע, הוא ציוה לעקוד אותו בהר המוריה?

רוחו של אדם הראשון התגלגלה ביצחק אבינו לתקן את עוון שפיכות דמים

הקב"ה הזהיר את אדם הראשון שלא יבוא לידי שפיכות דמים שנאמר "ויצו ה' אלהים על האדם על האדם לאמר" (בראשית ב, טז), "על האדם" – זה ציווי על שפיכות דמים (גמי סנהדרין דף נו ע"ב בשם ר' יוחנן, זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב רעיא מהימנא ד"ה לבתר אתא יצחק). אך כאשר חטא אדם הראשון הוא גרם בחטאו לשפוך את דמם של כל הברואים (ילקוט דודי פרשת וירא ד"ה ויצחק תיקן בחטאו) כי 'המוות' ניתן אז בידי מלאך המוות (פירוש יתנונת פסים' בתוך ספר 'חלוקת דרבנן דף קה ע"ב) ונגזרה מיתה על כל אדם. ודבר זה נאמר לו קודם לכן "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות" (בראשית ב, יז), "מות תמות" – מיתה לו ומיתה לדורות (ראה 'בראשית רבה' טז, ו). ובעבור שאדם הראשון הביא מיתה לעצמו ולכל הדורות, זה נחשב לו שעבר על חטא 'שפיכות דמים' (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג פרק יח ד"ה בהעקד) ונפגמה רוחו. כי החוטא בשפיכות דמים פוגם בחלק ה'רוח' (ספר הליקוטים' למחבר 'סדר הדורות' בפרק 'גלות' אות כח ד"ד טעם דשעבוד) מתוך שלשת החלקים הרוחניים 'נפש' 'רוח' ו'נשמה' שיש באדם.

לכן חלק הרוח של אדם הראשון התגלגל ביצחק אבינו (ישער הפסוקים' להאר"י פרשת ויגש סימן מז על הפסוק ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגוריי. ראה זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה יוהכי אתלבן רעיא מהימנא) כי הוא בא לתקן את החלק הזה (ישער הפסוקים' להאר"י פרשת ויגש סימן מז על הפסוק ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגוריי, 'עץ הדעת טוב' לרי' חיים ויטאל פרשת ויצא ד"ה יאו יראה בא גי' עפ"י הזוהר, 'ילקוט דודי' לרי' דוד פויזנר פרשת ויחי ד"ה יעקב וכל האבות, 'עמודי שבעה' לרי' בצלאל הדרשן עמוד הראשון סימן ו ד"ה אבל ביאור אחד להם, 'מגלה עמוקות' על התורה פרשת תולדות דף ז ע"א ד"ה ויתרוצצו הבנים) כפי שנרמז בתיבה 'יצחק' שהיא יוצאת בגמטריא 'רח' (פירוש 'יואל משה' על 'מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ג פרק יח ד"ה רוחו של אדה"ר) שהן מאותיות התיבה 'רוח' (ספר הליקוטים' למחבר 'סדר הדורות' בערך גלות אות כח ד"ה ועוד שם). ונרמז גם בפסוק "ותהיין מרת רוח ליצחק ולרבקה" (בראשית כו, לה) (מגלה עמוקות' פרשת תולדות ד"ה יוהי כי זקן יצחק' ועיי"ש שנרמזה גם רבקה כי היא באה לתקן חלק הרוח של חוה ואכמ"ל). וכך אצל יצחק היה צריך להיתקן חטא 'שפיכות דמים' של אדם הראשון (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה יוהכי אתלבן רעיא מהימנא, ישער הפסוקים' להאר"י פרשת ויגש סימן מז על הפסוק ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגוריי, 'עץ הדעת טוב' לרי' חיים ויטאל פרשת ויצא ד"ה יאו יראה בא גי' עפ"י הזוהר, 'פני דודי' להחיד"א פרשת ויצא אות יד ד"ה ועל פי זה אומר, עפ"י יתקוני זוהר' תיקונו תנינא דף קלט ע"א ד"ה לבתר אתלבש).

אדם הראשון ויצחק אבינו היו דומים זה לזה. אדם הראשון היה בגן עדן שנאמר "ויקח ה' אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" (בראשית ב, טו) וגם יצחק היה בגן עדן (ספר 'נופת צופים' לרי' יצחק בן חיים אלפואל אות ג ד"ה מיני אותיות), כי אחרי העקידה מלאכים לקחו אותו לגן עדן והוא שה שם שלש שנים כדי להירפא מפגיעת הסכין. וכשיצא משם נאמר "ויצחק בא מבוא באר לחי רא"י" (בראשית כד, טב) (מגיד מישירי' לרי' יוסף קארו בפרשת תולדות שנת שד"ה אור ליום שבת כ"ב לחשון ד"ה אבל סוד הדבר, 'ילקוט ראובני' פרשת וירא פרק כב אות קסט ד"ה אמרו רבנן) וכן נאמר "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב" (בראשית כד, טז) (מדרש תלפיות' ענף גן עדן ד"ה סימן ל"א הא דכתיב בשם 'עשרה מאמרות' להרמ"ע מפאנו, 'ילקוט חדש' לרי' ישראל מבלוזץ פרק יצחק דודר שבימיו אות יז ד"ה הא דכתיב). ועוד בשעה שנכנס אליו יעקב לקבל את הברכות נפתחו לו שערי גן עדן ואמר "ראה ריח בני פריח שדה אשר ברכו ה'" (בראשית כז, כז) (ספר 'נופת צופים' לרי' יצחק בן חיים אלפואל אות ג ד"ה מיני אותיות, 'מדרש תלפיות' ענף אדם הראשון ד"ה אדם הראשון בשם הר"ר רפאל אלפואל).

לכן רק בשני מקומות בתורה נכתבה התיבה "ויבאקה" כשהיא חסרה אות י', פעם אחת אצל אדם וחווה "ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם" (בראשית ב, כב) ופעם שניה אצל יצחק ורבקה "ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויבאה וינחם יצחק אחריו אמו" (בראשית כד, טז) (ראה 'בעל הטורים' בראשית ב, כב), כי כמו שמאדם וחווה יצאו הבל וקין אשר אחד הוא צדיק ואחד רשע, כך מיצחק ורבקה שהם כנגדם יצאו יעקב ועשו אשר אחד הוא צדיק ואחד הוא רשע (עייני העדה' למחבר 'שבת מוסר' בפירושו על ספר דניאל ד"ה ויביאה). וכמו שקין הרשע הרג את הבל אחיו הצדיק שנאמר "ויקח ביהוים בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו" (בראשית ד, ח), כך ביקש גם עשו הרשע להרוג את יעקב אחיו הצדיק שנאמר

"וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמַי אֲבָל אֲבִי וְאֶהְרֶגָה אֶת יַעֲקֹב אֲחִי" (בראשית כז, מא) (ספר 'נופת צופים' לר' יצחק בן חיים אלפואל אות ג ד"ה מיני אותיות, 'מדרש תלפיות' ענף אדם הראשון ד"ה אדם הראשון בשם הר"ר רפאל אלפואל).

יצחק מסר את עצמו למיתה בעקידה ותיקן את רוחו של אדם הראשון

יצחק תיקן את חטא שפיכות דמים של אדם הראשון כאשר הכין עצמו לשחיטה (ראש דודי' להחיד"א פרשת תולדות דף כא ע"ב טור ב), **מסר את עצמו לעקידה** ('מדרש תלפיות' לר' אליהו הכהן האיטמרי ענף גלגול אות יוד ד"ה יצחק), **ונעקד על גבי המזבח** (ראש דודי' להחיד"א פרשת תולדות דף כא ע"ב טור ב). ואז אברהם קשר את היד והרגל שלו זו לזו (ראה גמי' תמיד דף לא ע"ב, ראה 'מדרש תנחומא' פרשת וירא אות כג), **כי מטרת העקידה היתה לתקן את חטא אדם הראשון שהיה באבר היד, ובאבר ההולדה המכונה 'רגל' כמו שנאמר על מפיבושת בן שאול "וְלֹא עָשָׂה רִגְלָיו" (שמואל ב' יט, כה). מטעם הזה כשהנחש התקרב לעץ הדעת לקחת מפריו, צעק העץ כנגדו "אל תביאנו רגל גאוה!" (ראה 'ילקוט שמעוני' תהלים בסוף רמז תשכז), וכוננתו שהאכילה מעץ הדעת מגדילה את תאוות העריות, לכן אמר לו 'רגל'. ועוד אדם הראשון חטא גם בידו, כי לקח מפרי עץ הדעת ונתן לתוך פיו. לכן עקידתו של יצחק היתה ביד ורגל לתיקון אותם אברים של אדם הראשון. אמנם אברהם לא עשה קשר גמור ביצחק אלא רק לאחדים כאגודה, היות שהיה יודע שיצחק לא יפרק את האגודה ויברח שהרי גם הוא רצה בזה (יתפארת 'יהונתן' לר' יהונתן אייבשיץ פרשת וירא כב, ט ד"ה יעקד את יצחק).**

יצחק מסר את עצמו למיתה (פני דודי' להחיד"א פרשת ויצא אות יוד ד"ה ועל פי זה אומר, 'מדבר קדמות' מערכת יוד אות א, 'עיני העדה' למחבר 'שבט מוסר' בפירושו על ספר דניאל ד"ה ויבאה) **פשט את צוארו על גבי המזבח** (פני דודי' פרשת ויצא אות יוד ד"ה ועל פי זה אומר, 'מדבר קדמות' מערכת א אות ג ד"ה אבות העולם) **וקיבל עליו דין 'הרג'** (פני דודי' פרשת ויצא אות יוד ד"ה ועל פי זה אומר) **להישחט לעולה לשם ה'** ('מדבר קדמות' מערכת א אות ג ד"ה אבות העולם). **לכן 'יצחק' יוצא בגמטריא 'הרג'** (פני דודי' פרשת ויצא אות יוד ד"ה ועל פי זה אומר, 'מדבר קדמות' מערכת יוד אות א). **וגם המדה 'גבורה' שהיא מדתו של יצחק אבינו יוצאת צירוף אותיות 'בו הָרָג' ('מדבר קדמות' מערכת יוד אות א), כי זה הדין שמי שְׁהָרַג צריך להיהרג** (פני דודי' להחיד"א פרשת ויצא אות יוד ד"ה ועל פי זה אומר) **שנאמר "שִׁפְחָ דָם הָאָדָם פְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ"** (בראשית ט, ו) (עפ"י 'פלא הרמוני' לר' בצלאל הדרשן בתחילתו 'כללי הספרי' כלל שני ד"ה שהיה מן הראוי). **ואז כאשר נשחט יצחק, פרחו נשמתו** (זרע ברך' לר' ברכיה ברך תלמיד 'המגלה עמוקות' פרשת ויצא ד"ה ולכן לקח יעקב) **ונשפך דמו על המזבח בעקידה – וכך תיקן מה שחטא אדם הראשון בשפיכות הדמים** ('עץ הדעת טוב' לר' חיים ויטאל פרשת ויצא ד"ה או יראה בא ג"כ).

בשעה שנעקד יצחק על גבי המזבח, נעקד עמו גם רוחו של אדם הראשון (מיאמר חיקור דין' חלק ג פרק יח ד"ה בהעקד יצחק, 'ילקוט ראובני' פרשת בראשית ד"ה רוח של אדה"ר, 'ילקוט ראובני' וירא כב, ט ד"ה 'בהעקד יצחק על גבי המזבח' בשם עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו, 'ילקוט חדש' ערך 'יצחק דודר שבימיו' אות י בשם עשרה מאמרות) **אשר נוספה לו** (עפ"י 'שער הפסוקים' להאר"י פרשת ויגש סימן מז על הפסוק 'ויאמר יעקב אל פרעה: סוף ד"ה 'צריך להבין' עייש' היטב שכך עולה מעניינו של יעקב אבינו), **וזה על מנת לכפר לאדם הראשון על עוון 'שפיכות דמים' שגרם מיתה לכל עולם** ('ילקוט חדש' ערך 'יצחק דודר שבימיו' אות י בשם עשרה מאמרות, יד יהודה' על 'מאמר חקור דין' חלק ג פרק יח ד"ה בהעקד יצחק). **והתקיים אז "זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה"** (תהלים נא, יט) **כי נשבר רוחו של אדם הראשון בשעת העקידה** ('מגלה עמוקות' פרשת תולדות ד"ה ויהי כי זקן יצחק). **ועל כך היו מלאכי השרת צועקים ובוכים באותה שעה ומבקשים ממי שרחמיו על כל מעשיו "רחם על יצחק שהוא אדם ובן אדם נעקד לפניך כבהמה"** (ראה 'ילקוט שמעוני' פרשת וירא רמז קא), **אמרו 'בן אדם' על יצחק אבינו שמצד עצמו הוא נקרא בן אדם, והוסיפו לומר גם 'אדם' על הרוח של אדם הראשון אשר התעברה בו** (ספר 'מתת-יה' על התורה לר' מתתיהו ליברמן בן אשר למל פרשת לך לך דף ט ע"ב טור א ד"ה ובהו אנו נכנסים).

וכדי לרמוז על סוד רוחו של אדם הראשון אשר נעקדה יחד עם יצחק, נאמר פעמיים "וַיֹּאמֶר" כאשר פנה יצחק אל אביו שנאמר **"וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיִה הַשֶּׁה לְעֹלָה"** (בראשית כב, ז), לפי ש"וַיֹּאמֶר" הראשון אמר אותו יצחק בעצמו כאשר קרא לאביו, ו"וַיֹּאמֶר" השני היתה של רוח אדם הראשון שהיה בתוכו, אשר גם קרא לאברהם אביו בשם "אָבִי". וכן נאמר בשעת העקידה **"וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכָלֹת לְשַׁחַט אֶת בְּנוֹ"** (בראשית כב, ט – ז), פעם אחת אמר במפורש **"וַיִּצְחָק בְּנוֹ"** – כי הוא כנגד יצחק ממש שנעקד שם, ופעם שניה אמר בלשון סתומה **"אֶת בְּנוֹ"** – כי הכוונה לרמוז על חלק הרוח של אדם הראשון שהיה בתוך יצחק וצריך להישחט (ספר 'מתת-יה' על התורה לר' מתתיהו ליברמן בן אשר למל בפרשת לך לך דף ט ע"ב טור א ד"ה ואם דרושני נכון).

נשמת יצחק אבינו נכנסה באיל ושחיטתו ושריפתו השלימה את התיקון

כאשר אברהם עצר את עקידת יצחק על פי הצווי שנאמר לו **"אֶל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעַר וְאֶל תַּעֲשֶׂה לוֹ מְאוּמָה"** (בראשית כב, יב), הוא ראה שם **"אֵיל"** שנאמר **"וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְאֵהוּ אֵיל אַחַר כִּי בָּרַךְ בְּקִרְבָּיו"** (בראשית כב, יג). **האיל הזה נברא בכוחו** (זוהר פרשת וירא דף קכ ע"ב ד"ה הא תנין הוא איל) **הרוחני** ('אור החמה' לר' אברהם אזולאי זקנו של החיד"א זוהר פרשת וירא ד"ה 'אברהם בתרא' מהרמ"ק) **בין השמשות של ערב שבת ראשונה של בריאת העולם, על מנת שיזדמן בשעה שיצטרך לו אברהם אבינו** (זוהר פרשת וירא דף קכ ע"ב ד"ה הא תנין הוא איל). **ואז שנה אחת לפני מועד עקידת יצחק הוא התגשם ונגלם בפועל לצורת איל** ('אור החמה' זוהר פרשת וירא ד"ה 'אברהם בתרא' מהרמ"ק, 'ברכת שמואל' לאביו של בעל קב הישר פרשת וירא ד"ה 'יכדי שנבוא' בשם זוהר) **ונעשה כ'כבש' בן שנתו' שכשר לקרבן התמיד** (זוהר פרשת וירא דף קכ ע"ב ד"ה הא תנין הוא איל). אמנם בתורה הוא נקרא בשם **"אֵיל"** מה שמעיד על כך שהוא גדול בשנים, וזה מחמת שהקדימה 'רוחניותו' להיברא כבר בעת בריאת העולם ('אור החמה' זוהר פרשת וירא ד"ה 'אברהם בתרא' מהרמ"ק. ראה 'תיקוני זוהרי' תיקונא תניינא דף קלט ע"א ד"ה בראשית תמן אש לעולה).

האיל הזה שנברא קודם לכן, רץ מגן עדן (ה'הרוקח' על התורה פרשת וירא חלק לקט בראשית כב, יג) **ובא להיות מוקרב תחת יצחק** (פרקי דרבי אליעזר פרק לא ד"ה רבי זכריה). **ובאותה שעה נשמתו של יצחק אשר פרח ממנו, נכנסה באיל** (יראש דודי להחיד"א פרשת תולדות דף כא ע"ב טור ב, נחל קדומים להחיד"א פרשת ואתחנן אות ב, 'דבש לפי' להחיד"א מערכת ש אות יט) **ואברהם לקח את האיל והקריב אותו תחת יצחק שנאמר "ויקח את האיל ויגלהו לעלה תחת פנו"** (בראשית כב, יג) (פרקי דרבי אליעזר פרק לא ד"ה רבי זכריה). **ואז התקיים באיל הזה הפשט וניתוח כמו בקרבן התמיד, ונעשה כאילו יצחק בעצמו היה שחוט ושרוף** (מאמר חיקור דין להרמ"ע מפאנו חלק ב פרק ח) **מכוח נשמת יצחק שהיתה בתוך איל** (ויזאל משה' על 'מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ב פרק ח ד"ה ולפיכך, פירוש 'כתונת פסים' בתוך ספר 'חלוקת דרבנן' דף עג ע"א). **ועל ידי שחיטה זו של האיל עם נשמת יצחק בתוכה, בא תיקון לחטא שפיכות דמים של אדם הראשון** (יראש דודי להחיד"א פרשת תולדות דף כב ע"א טור א) (להרחבה על פריחת נשמת יצחק בעקידה ראה מאמרנו לפרשת וירא – עקידת יצחק).

אחר כך נכנסה שוב נשמה לתוך גופו של יצחק אבינו והוא קם לתחייה (פרקי דרבי אליעזר פרק לא ד"ה רבי יהודה, 'שער הפסוקים' להאר"י ז"ל פרשת וירא ד"ה והנה יצחק וחבוק). **ואז ה' הערה עליו 'רוח הקודש' ממרום והוא התקדש בקדושת הגוף**. וכמו שהאדם הראשון היה בריאה חדשה שלא נוצרה מטיפה גשמית, כך גם יצחק אבינו נעשה 'בריאה חדשה' מעין גופו של אדם הראשון שלא נוצר מטיפה. לכן דווקא האיל שנברא בבין השמשות של ערב שבת בראשית נעשה תמורה ליצחק, כי האיל היה בריאה שנבראה אחר כך בפני עצמה ולא נבראה עם שאר הבהמות ביום החמישי לבריאה, כפי שנאמר עליו **"והנה איל אחר"** (בראשית כב, יג) ('שלי"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת וירא אות כא ד"ה והנה להבינד). **אז כאשר עלה יצחק במקום המקדש על המזבח כעולה תמימה, הוא התקדש בקדושת 'אדם הראשון' אשר נלקח עפרו מן אדמת הקודש של מקום המקדש, ונאסר על יצחק לילך מחוץ לקדושת ארץ ישראל** ('שלי"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת וירא אות כא ד"ה כבר כתבנו).

זוהמת שפיכות הדמים שהיתה ביצחק אבינו יצאה בעשו הרשע האדמוני

כאשר העבירו את סכין השחיטה על צוארו של יצחק נתקן חטא שפיכות דמים של אדם הראשון (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה 'לבתר אתא יצחקי רעיא מהימנא), **אך לא נגמר לגמרי, והושלם כאשר יצא** ('שתי ידות' לר' אברהם חזקוני על התורה פרשת צו דף עט ד"ה כלל עולה מדברינו) **עשו** (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה 'לבתר אתא יצחקי רעיא מהימנא) **האדמוני** ('שתי ידות' על התורה פרשת צו דף עט ד"ה כלל עולה מדברינו), **אשר היה שופך דמים** (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה 'לבתר אתא יצחקי רעיא מהימנא), **כי הוא 'הזוהמא' שנשארה בו מקלקול אדם הראשון בעניין שפיכות הדמים** ('לב אריה' לר' יהודה אריה לייב האשקי פרשת וירא אות כא. ראה 'תיקוני זוהר' תיקון ע דף קכח ע"ב ד"ה ואתמר באדם). **ויצחק שידע על כך, היה לו צער רב בזה שעתיד לצאת ממנו בן שופך דמים, ואמר לאביו בדרך לעקידה "אם פתח בי הרי נפשי נתונה לו, על דמי צר לי מאד"** (ראה 'מדרש תנחומא' פרשת וירא אות כג), **"הרי נפשי נתונה לוי" לה' יתברך – שאני פושט את צוארי לטבח ואיני מונע את עצמי מזה בכלום, אך "על דמי צר לי מאד" – כלומר ש"צר לי מאד" על אותו אחד רשע שופך דם שעתיד לצאת ממני כדי להשלים את התיקון** ('לב אריה' לר' יהודה אריה לייב האשקי פרשת וירא אות כא).

בעשו הרשע נשארה שמץ 'שפיכות דמים' לכן הוא היה "אדמוני" שנאמר "ויצא הראשון אדמוני פלו פאדרת שער ויקראו שמו עשו" (זרע ברך' חלק א' פרשת וירא ד"ה 'במדרש בפסוק והאלקים ניסה את אברהם'). **וזוה הטעם שכאשר רבקה היתה בהריון נאמר עליה "ויתרצצו הבנים בקרבה ויתאמר אם כן למה זה אנכי ויתלך לדרש את ה'" (בראשית כה, כב), "ויתרצצו הבנים בקרבה" – שעשו הרשע היה מבקש להרוג את יעקב עוד בבטן אמו, להיותו בטבעו שופך דמים** (ראה 'בראשית רבה' סג, ו). **ורבקה ראתה כל זאת בנבואה, והבינה מכך שעוד לא נתקן יפה עוון שפיכות דמים של אדם הראשון, לכן אמרה "למה זה אנכי" – וכונתה לומר למה לה להעמיד שנים עשר שבטים כמניין התיבה "זה" אם לא נתקן עדיין העוון של שפיכות דמים מאדם הראשון, כי אז בוודאי לא תהיה 'המיטה שלימה' בצאצאים מתוקנים. ובזה הסכימה דעתה עם דעת אברהם אבינו שאמר "רבונו של עולם אם עתיד אני להעמיד בנים ולהקעיסם, מוטב לי ואני הולך עריי" (ראה 'בראשית רבה' פד, ט) (זרע ברך' פרשת ויצא ד"ה ולכך לקח יעקב סימן בידו).**

כיון שעשו הרשע בא לעולם מכוח זוהמת שפיכות הדמים שהיתה ביצחק אביו מאדם הראשון, לכן הוא נקרא בנו המיוחד לו שנאמר "ויהי כי זקן יצחק ויתקחין עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני" (בראשית כז, א). **וזה לעומת יעקב שלא היה בו את הזוהמא של אדם הראשון מיצחק אביו, לכן נקרא בן המיוחד לאמו שנאמר "ורבקה אמה אלה יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר" (בראשית כז, ו) ('לב אריה' פרשת וירא אות כא). ועוד כאשר עשו בא מן השדה עייף ורעב נאמר "ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה פי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום" (בראשית כה, ט), שעשו הרשע ככל את התיבות "האדם האדם", וגם אמר הלעיטני "מן האדם" ולא אמר "מן העדשים" כפי הראוי – כי כוונתו לומר ליעקב "שמכוח חטא האדם הראשון שאני תיקונו תן לי את האדום הזה". **"פי עיף אנכי" מכל הרציחות ושפיכות הדמים** (ראה 'דעת זקנים' בראשית כז, ו שבאותו היום הרג את נמרוד). **וגם שעל ידי יצאה הזוהמא של 'שפיכות הדמים' שהוא תיקונו של יצחק אביך" ('לב אריה' פרשת וירא אות כ).****

כל האבות הקדושים היו גלגולי אדם הראשון ותיקונו שלושה חטאים

כאשר אדם הראשון חטא הוא קלקל בשלושה עבירות – עבודה זרה, שפיכות דמים, גילוי עריות. **לכן הוא התגלגל בשלושת האבות שבאו לתקן אותו** (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה ובגין דא ד"ה לבתר אתא יצחק וד"ה לבתא אתא יעקב, 'שער הפסוקים' להאר"י ז"ל פרשת ויגש סימן מז על

הפסוק וי'אמר יעקב', **כאשר אברהם קיבל את חלק הנפש של אדם הראשון, יצחק את חלק הרוח ויעקב את חלק הנשמה** (ישעיהו הפסוקים להארי"י ז"ל פרשת ויגש סימן מז על הפסוק וי'אמר יעקב'). וכל אחד מהאבות תיקן את החלק הרוחני שקיבל אשר היה פגום באחד משלושת החטאים 'עבודה זרה' שפיכות דמים ו'גילוי עריות' (י"לקוט חדש' ערך 'אדם והדורות עד נח' אות קכח מהמגלה עמוקות), **כך שאברהם תיקן את חטא עבודה זרה, יצחק תיקן את חטא שפיכות דמים, ויעקב תיקן את חטא גילוי עריות** (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה ובגין דא ד"ה לבתר אתא יצחק וד"ה לבתא אתא יעקב, ישעיהו הפסוקים להארי"י ז"ל פרשת ויגש סימן מז על הפסוק וי'אמר יעקב', 'עץ הדעת טוב' לר' חיים ויטאל פרשת ויצא ד"ה או יראה בא ג"כ, 'פני דוד' להחיד"א פרשת ויצא אות יד ד"ה ועל פי זה אומר, 'מדרש תלפיות' ענף חטא ד"ה שלשה חטאים היו באדם הראשון בשם 'עשרה מאמרות', 'מעולפת ספירים' לר' שלמה אלגאזי ליום עשירי אות יט, עפ"י תיקוני זוהר תיקונא תניינא דף קלט ע"ב ד"ה ואשתזב אברהם וד"ה ולבתר אתלבש).

אברהם אבינו תיקן את חטא עבודה זרה של אדם הראשון בזה שהוא שבר את פסלי העבודה זרה של תרח אביו (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב רעיא מהימנא ד"ה ובגין דא), **וכן כאשר מסר את נפשו** (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה 'במאי בגין רעיא מהימנא, ישעיהו מאמרי רז"ל להארי"י ז"ל דף נה ד"ה אמר שמואל מצאתי כתוב) **והושלך לכבשן האש באור כשדים** (זוהר פרשת בהר דף קיא ע"ב ד"ה 'במאי בגין רעיא מהימנא, ישעיהו מאמרי רז"ל להארי"י ז"ל דף נה ד"ה אמר שמואל מצאתי כתוב, 'מדבר קדמות' להחיד"א מערכת א, ג ד"ה 'אבות העולם' בשם הארי"י ז"ל). **יצחק אבינו תיקן את חטא שפיכות הדמים של אדם הראשון על ידי שפשת את צוארו על גבי המזבח וקיבל עליו להישחט לעולה לה'.** **ויעקב אבינו תיקן את חטא גילוי עריות על ידי ששמר את עצמו ולא ראה קרי במשך שמונים וארבע שנה** ('מדבר קדמות' להחיד"א מערכת א, ג ד"ה 'אבות העולם' בשם הארי"י ז"ל) **כפי שאמר לראובן בנו "ראובן בכרי אַתָּה פָּחִי וְרֵאשִׁית אֲנִי" (בראשית מט, ג) כלומר "אתה הטיפה הראשונה שלי משום שמימי לא ראיתי קרי" (רש"י בראשית מט, ג) (להרחבה מה היה קלקולו של אדם הראשון בחטא עבודה זרה וגילוי עריות וכיצד תיקנו אותו האבות הקדושים ראה מאמרנו לפרשת מקץ – תיקונו של יעקב אבינו, ומאמרנו לפרשת לך לך – תיקונו של אברהם אבינו).**

ורמז לתיקון אדם הראשון על ידי האבות, הוא בשם 'אברהם יצחק יעקב' שתיבות אלו עם הכולל יוצאות גמטריא התיבות 'באו לתקן האדם' (ישפתי כהן) על התורה תלמיד לר' ישראל די קוריאל שהיה מגורי הארי"י ז"ל בראשית פרק ב ד"ה ויברא אלקים את האדם). ועוד נרמזו האבות במה שנאמר על בריאת האדם הראשון **"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם** (בראשית א, כז), **"בְּצַלְם אֱלֹהִים" – בגמטריא 'אברהם'.** **"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת" – סופי תיבות אמ"ת כנגד יעקב שנאמר עליו "תַּתֵּן אֶמֶת לַיעֲקֹב" (מלכה ז, כ).** **"הָאָדָם בְּצַלְמוֹ" עם עוד שני הכולל כנגד התיבות – יוצא בגמטריא 'זה יצחק' (ישפתי כהן) על התורה פרשת בראשית ד"ה ויברא אלקים את האדם). ומטעם זה שהאדם הראשון התגלגל בשלושת האבות אברהם יצחק ויעקב, קוראים רק להם בשם 'אבות' (ישעיהו הפסוקים להארי"י ז"ל פרשת ויגש סימן מז, 'עץ הדעת טוב' לר' חיים ויטאל פרשת תולדות ד"ה או ירצה בדרך רמז בקרוב) **על שם האב הראשון שהוא אדם הראשון** (ישעיהו הפסוקים להארי"י ז"ל פרשת ויגש סימן מז).**

אדם הראשון התגלגל בשלושת האבות (תיקוני זוהר' תיקון סט דף קט ע"ב ד"ה ובאן אתר אזדריקו, 'תיקוני זוהר' תיקון ע דף קכח ע"ב ד"ה ודא הוה חטא וד"ה ואתמר באדם), **אברהם התחיל את תיקון חטא אדם הראשון ויעקב השלים את גמר התיקון** (סימכת חכמים' לר' נפתלי כ"ץ דף כ ע"ב טור ב), **ועד שלא הושלם תיקונו של אדם הראשון לא היו יכולים להוציא את שנים עשר השבטים.** לכן אברהם אבינו לא הוליד את השבטים הקדושים כי רק התחיל התיקון וגם יצחק אבינו לא הולידם (זרע ברך' לר' ברכיה ברך תלמיד 'המגלה עמוקות' חלק א פרשת ויצא ד"ה ולכך לקח יעקב סימן). **ועוד יצחק אבינו לא נשא את רבקה לאשה עד אשר השלים את חלקו בתיקון אדם הראשון בעת העקידה,** שרק אחר כך נאמר **"וַיְהִי יַצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רַבְּקָה בַת בְּתוּאֵל הַקְּאֲרָמִי" (בראשית כה, כ).** **וכן עשה יעקב אבינו שלא נשא את רחל ולא עד אשר תיקן את חטא אדם הראשון** (יראש דודי להחיד"א פרשת תולדות דף כב ע"א טור א) **באיסור העריות** (ידבש לפי להחיד"א מערכת י אות כא). ואחרי שהשלים את התיקון הוא הביא את שנים עשר השבטים (זרע ברך' לר' ברכיה ברך חלק א פרשת ויצא ד"ה ולכך לקח יעקב סימן).

אדם הראשון חצב ועשה את מערת המכפלה ובנה את מקומה ('עמודיה שבעה' לר' בצלאל הדרשן עמוד הראשון סימן ו ד"ה אבל ביאור אחד להם) **ואחר כך הוא נקבר שם על ידי הקב"ה בעצמו שהתעסק בו במותו כמו שהתעסק בו ביצירתו** (זוהר חדש' על מגילת רות דף צו ע"ב ד"ה אמר רבי רחומאל). וכיון שאבות העולם הם תיקונו של אדם הראשון, כאשר אברהם תיקן את נפשו של אדם הראשון ויצחק את רוחו ויעקב את נשמתו, **לכן הם הוצרכו כולם להיות קבורים שם במערת המכפלה כי היו חלק אדם הראשון** ('עמודיה שבעה' לר' בצלאל הדרשן עמוד הראשון סימן ו ד"ה אבל ביאור אחד להם). והאבות אכן חמדו להיקבר שם, כמו שהיה עם אברהם אבינו שטרח ויגע לקבל את מערת המכפלה, ואז נאמר לו על ידי בני חת **"שָׁמְעֵנוּ אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחָר קִבְרֵנוּ קִבַּר אֶת מִתְּךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת קִבְרוֹ לֹא יִקְלָה מִמֶּךָ מִקְבַּר מִתְּךָ" (בראשית כג, ו), "מִתְּךָ" – לשון רבים לכלול גם את יצחק ויעקב שעתידיים להיקבר שם** (י"לקוט דודי' פרשת ויחי ד"ה יעקב וכל האבות חמדו) **כפי שרצה אברהם אבינו** (להרחבה על מערת המכפלה ראה מאמרנו לפרשת חיי שרה – מערת המכפלה!). ה' יראנו נפלאות מתורתו, אמן.

תיקון טעות בעלון של שבוע שעבר
פרשת נח בנושא דור מגדל בבל
במאמר שבוע שעבר בנושא "דור מגדל בבל" נכתב בטעות בעמוד 4 כי נמרוד התגלגל בסנחריב **אֲחִיב** נבוכדנצר, למרות ש**נמרוד התגלגל בסנחריב ואחר כך נבוכדנצר.** לכן יש לתקן את התיבות בתחילת הפסקה השלישית מסוף העמוד ולכתוב את התיבות הבאות **"נשמתו של נמרוד התגלגלה גם בסנחריב מלך אשור"**. וכן יש למחוק את התיבות **"ואחר כך"** בפסקה האחרונה בעמוד זה. ה' יצילנו משגיאות, אמן.

העלון השבוע גם לעילוי נשמת:
רחל בת גרשון הנולדת משרה אשת דוד ז"ל
לכ"ע א' שבט תשפ"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון השבוע גם לעילוי נשמת:
אהרן בן עזריה ז"ל
אֲרָט עֲלֵה בת פורטון מסעודה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון השבוע גם לעילוי נשמת:
יריב בן יהודית הי"ד
בריאית איתנה ורפואה שלמה בכל רמיית אבירי ושישיה גידיו
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון השבוע גם לעילוי נשמת:
מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, ברטה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון השבוע גם לעילוי נשמת:
יצחק בן רבקה ז"ל
הרב יצחק שלמה בן שרה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון השבוע גם להצלחת
יהודית בת ורדה רוזיטה
וכל משפחתה

העלון השבוע גם לעילוי נשמת:
אליהו בן ג'נט ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

ניתן לתקדש את העלון לרפואה או לעילוי נשמת בטל' 052-7675933. וכן ניתן לשלוח הערות/הארות ולקבל את העלון במייל tora.haim@gmail.com